

TÁC ĐỘNG CỦA ĐA DẠNG HÓA THU NHẬP ĐẾN HIỆU QUẢ KINH DOANH CỦA CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM

Ngày nhận: 13/11/2015
Ngày nhận lại: 08/01/2016
Ngày duyệt đăng: 10/7/2016
Mã số: 7-16-11

Lê Long Hậu (*)
Phạm Xuân Quỳnh ()**

Tóm tắt: Sử dụng dữ liệu từ báo cáo tài chính, báo cáo thường niên của 26 ngân hàng thương mại (NHTM) Việt Nam giai đoạn 2006-2014, nghiên cứu tìm hiểu mối quan hệ giữa đa dạng hóa thu nhập (ĐDHTN) và hiệu quả kinh doanh của các NHTM Việt Nam. Kết quả ước lượng hồi quy dữ liệu bảng với các mô hình tác động cố định (Fixed effects) và tác động ngẫu nhiên (Random effects) cho thấy ĐDHTN có tác động tích cực đến hiệu quả kinh doanh của ngân hàng. Nói cách khác, các ngân hàng càng ĐDHTN thì khả năng sinh lời càng cao. Bên cạnh đó, kết quả nghiên cứu cũng cho thấy thu nhập thuần ngoài lãi, dư nợ cho vay, quy mô vốn chủ sở hữu, quy mô ngân hàng, tốc độ tăng trưởng kinh tế và lạm phát đều có tác động tích cực, trong khi chi phí hoạt động và tiền gửi khách hàng có tác động tiêu cực đến hiệu quả kinh doanh của các NHTM.

Từ khóa: Đa dạng hóa thu nhập, thu nhập ngoài lãi, hiệu quả kinh doanh ngân hàng.

Giới thiệu

Hệ thống ngân hàng đóng vai trò quan trọng là "huyết mạch" của nền kinh tế và ngược lại, sự phát triển của hệ thống ngân hàng phụ thuộc rất lớn vào các nhu cầu về dịch vụ tài chính của xã hội. Để tìm kiếm lợi nhuận, hoạt động huy động tiền gửi và cho vay không phải là những hoạt động duy nhất mang lại lợi nhuận cho ngân hàng. Đặc biệt, xu thế hội nhập quốc tế đã mang lại cơ hội và thách thức lớn cho nền kinh tế nói chung cũng như ngành tài chính - ngân hàng nói riêng. Đa số nguồn thu nhập hiện nay của NHTM Việt Nam là từ hoạt động tín dụng, một hoạt động tiềm ẩn nhiều rủi ro hơn các sản phẩm, dịch vụ khác. Chính vì vậy, định hướng về mở rộng dịch vụ ngân hàng ngoài dịch vụ truyền thống là chiến lược mang lại triển vọng lớn cho NHTM Việt Nam. Cùng với hoạt động cho vay truyền thống, những dịch vụ như tư vấn đầu tư, cho

thuê tài chính, cho thuê kết sắt an toàn, dịch vụ thẻ đã mở ra một xu hướng kinh doanh sáng tạo dựa trên đội ngũ nhân viên chuyên nghiệp, mạng lưới hoạt động chuyên sâu của các ngân hàng. Từ đó nâng cao khả năng cạnh tranh cho ngân hàng khi chuyển sang chiến lược mới là tìm kiếm thu nhập ngoài lãi (TNNL). Ở các nước phát triển, nguồn TNNL tăng nhanh hơn cả thu nhập từ lãi, nhất là khi tỷ lệ lãi biên ngày càng suy giảm thì cần khuyến khích các ngân hàng đẩy mạnh các hoạt động thu phí.

Về mặt lý thuyết, đa dạng hóa có thể giúp hệ thống ngân hàng tăng hiệu quả hoạt động và giảm thiểu rủi ro. Việc kết hợp nhiều dịch vụ tài chính có thể làm tăng lợi nhuận nhờ tính kinh tế theo quy mô (Klein và Saidenberg, 1997). Trong những năm qua, đã có nhiều nghiên cứu thực nghiệm về vấn đề hiệu quả kinh doanh và ĐDHTN của các ngân hàng. Một số nghiên cứu chỉ ra rằng việc kết hợp các